

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte - Iurie Diaconu,

Judecători - Ion Guzun, Liliana Catan,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către inculpata Nina Pogoneț, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 octombrie 2019, în cauza penală în privința lui

Pogoneț Nina XXX, născută la XXX, originară din XXX.

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond de la 10.01.2017 până la 30.11.2017;

Instanța de apel de la 21.12.2017 până la 06.06.2018;

Instanța de recurs de la 22.10.2018 până la 26.02.2019;

Instanța de apel de la 03.06.2019 până la 09.10.2019;

Instanța de recurs de la 26.12.2019 până la 25.03.2020.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Central din 30 noiembrie 2017, Pogoneț Nina a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa după cum urmează:

- în temeiul art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal (episodul în privința lui Tocaiuc Nicolae), i-a fost aplicată pedeapsa 2 ani și 2 luni închisoare;

- în temeiul art. 190 alin.(2) lit. c) Cod penal (episodul în privința lui Grigorișina Antonina), i-a fost aplicată pedeapsa 2 ani și 2 luni închisoare;

- în temeiul art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal (episodul în privința lui Ferfețcaia Liudmila), i-a fost aplicată pedeapsa 2 ani și 2 luni închisoare;

- în temeiul art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal (episodul în privința lui Maximciuc Tatiana), i-a fost aplicată pedeapsa 2 ani și 2 luni închisoare.

Potrivit alin. (1) art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă 4 ani și 8 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe termen de 1 an.

În baza art.90 Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pentru perioada de probațiune de 4 ani.

Acțiunile civile înaintate de părțile vătămate au fost admise, dispunându-se încasarea de la Pogoneț Nina în beneficiul lui Tocaiuc Nicolae prejudiciul material în sumă de 17 000 lei, în beneficiul lui Grigorișina Antonina prejudiciul material în sumă de 11 600 lei, Ferfețcaia Liudmila prejudiciul material în sumă de 11 880 lei, în beneficiul lui Maximciuc Tatiana prejudiciul material în sumă de 15 230 lei.

2. Potrivit sentinței, inculpata Pogoneț Nina a fost recunoscută vinovată și condamnată pentru, că:

- fiind rudă prin afinitate cu Nicolae Tocaiuc, urmărind scopul de profit, prin sustragerea bunurilor altei persoane, intenționat pe parcursul anilor 2007-2011, abuzând de încrederea lui, a dobândit ilicit în mai multe tranșe și sub diferite motive, mijloace bănești în diferite valute, în sumă totală de 1000 dolari SUA, ce constituie echivalentul a 17 000 lei MD, cauzându-i prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile;*

- desfășurând activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, urmărind scopul de profit și de sustragere a bunurilor altor persoane, într-o zi nestabilită de către OUP a lunii august 2010, abuzând de încrederea Antoninei Grigorișin, ce la fel desfășura activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, intenționat, sub pretextul procurării unui loc comercial la aceeași piață, a dobândit ilicit de la ea mijloace bănești în sumă de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11 600 lei MD, cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile;*

- desfășurând activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, urmărind scopul de profit și de sustragere a bunurilor altor persoane, într-o zi nestabilită de către OUP a lui septembrie 2010, abuzând de încrederea Liudmilei Ferfețcaia, fiica Antoninei Grigorișin, ce la fel desfășura activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, intenționat, sub pretextul procurării unui loc comercial la aceeași piață, a dobândit ilicit de la ea mijloace bănești în sumă de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11 880 lei MD, cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile;*

- desfășurând activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, urmărind scopul de profit și de sustragere a bunurilor altor persoane, într-o zi nestabilită de către OUP a lunii septembrie 2010, abuzând de încrederea Tatianeii Maximciuc ce se află în relații de prietenie cu Liudmila Ferfețcaia și mama acestei Antonina Grigorișin, care desfășoară activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, intenționat, sub pretextul procurării unui loc comercial la aceeași piață, a dobândit ilicit de la ea mijloace bănești în sumă de 1000 euro, echivalentul a 15 230 lei MD, cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (2) lit. c) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile (f.d. 209-216 v.2).*

3. Sentința de condamnare a fost atacată cu un apel comun de către avocatul Sergiu Cușnir și inculpata Pogoneț Nina, prin care au solicitat casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința inculpatei și respingerea acțiunilor civile.

În motivarea apelului a invocat că, potrivit declarațiilor inculpatei dar și numeroaselor transferuri efectuate în perioada 2009-2012 de către aceasta din Federația Rusă, Pogoneț Nina nu avea probleme financiare, iar alegația precum că, a dispărut într-o direcție necunoscută și nu mai răspundea la telefon este absurdă și contravine atât declarațiilor părților pe dosar, dar și descifrărilor telefonice prezentate de aceasta.

Faptul că nu a existat un împrumut, cu atât mai mult intenția lui Pogoneț Nina de a împrumuta careva surse financiare de la Tocaiuc Nicolae este demonstrat de sursele

financiare de care dispunea familia Pogoneț, pe perioada când activau în Republica Moldova, dar și pe perioada cât au fost în Federație Rusă, unde Pogoneț Nina avea venituri de 1 000 dolari și soțul ei avea 1 000 dolari pe lună.

Astfel, prima instanță a atribuit declarațiilor contradictorii și lipsite de veridicitate ale părților vătămate o putere probantă superioară declarațiilor inculpatei, fiind astfel violat principiul prezumției de nevinovăție prevăzut la art.8 alin.(3) Cod de procedură penală.

A indicat apelantul că, acuzarea adusă lui Pogoneț Nina este nefondată, întrucât începând cu anul 2009, aceasta a fost plecată în Federația Rusă, iar potrivit legislației în vigoare locurile din piață nu se vând dar se dau în locațiune pentru o perioadă determinată. Instanța de judecată a constatată că între Pogoneț Nina și părțile vătămate ar exista relații de împrumut, însă deși, contractul de împrumut este reglementat de prevederile art.art.867-874 Cod civil, părțile vătămate nu au înaintat cerere de chemare în judecată pentru a-și recupera sumele împrumutate în ordinea procedurii civile, mai mult, nici una dintre părțile vătămate nu a prezentat careva contract de împrumut în formă scrisă unde ar fi stabilit că într-adevăr Pogoneț Nina ar fi împrumutat careva bani.

Prima instanță constatând că, Pogoneț Nina este acuzată că ar fi comis infracțiunile prin intermediul „abuzului de încredere”, depășește limitele acuzării, încălcând prevederile art.325 Cod de procedură penală.

Deși prima instanță constată că, Tocaiuc Nicolae a trimis lui Pogoneț Leonid suma de 300 dolari dar nu lui Pogoneț Nina, concluzionează că anume ar fi împrumutat de la Tocaiuc Nicolae suma de 300 dolari, fără a avea la bază careva probe cercetate în cadrul ședințelor de judecată.

La fel, instanța înlătură declarațiile martorilor apărării pentru că aceștia nu au relatat despre existența a careva datorii ale lui Pogoneț Nina față de părțile vătămate, deși martorul Ostapenco Ana a declarat că nu a auzit ca Pogoneț Nina să aibă careva datorii și a confirmat instanței de judecată că Pogoneț Nina a activat în Federația Rusă mai mult timp. Martorul Coleșevschi Serghei a relatat instanței că a văzut cum Tocaiuc Nicolae a pus suma de 500 lei în sicriul soțului decedat al inculpatei Pogoneț Nina și nu a văzut ca Tocaiuc Nicolae să pună alte sume bănești la înmormântare așa cum declară Tocaiuc Nicolae că ar fi pus suma de 2 000 lei.

Deși, partea apărării a prezentat înscrisuri precum confirmările transferurilor bănești efectuate de Pogoneț Nina din Federația Rusă, dovada înregistrării/luării la evidentă a cet. Pogoneț Nina în Federația Rusă pentru aceste perioade, copia pașaportului de străinătate a în care este clar indicat că, aceasta se afla pe teritoriul Federației Ruse, când declară părțile vătămate că au împrumutat careva surse financiare, precum și declarațiile inculpatei Pogoneț Nina care a relatat că se afla în Federația Rusă și nu a luat careva surse financiare de la părțile vătămate Grigorișina Antonina, Ferfețchi Liudmila și Maximciuc Tatiana, instanța de judecată răstoarnă prezumția de nevinovăție în defavoarea inculpatei, or, instanța concluzionează că „...inculpata în decurs a trei luni putea să revină în țară și iarăși să părăsească teritoriul țării...”.

Dispozitivul sentinței nu corespunde părții motivante a acesteia.

Referitor la acțiunile civile, consideră că, acestea nu au nici un suport probant și nu respectă rigorile prevăzute de legislație, cu atât mai mult că, instanța a aplicat o lege care nu era în vigoare la momentul săvârșirii infracțiunii, prin ce au fost încălcate prevederile art. 385 alin.(2) Cod de procedură penală.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018, a fost admis apelul, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre, prin care Pogoneț Nina a fost

achitată de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal (episoadele în privința părților vătămate Tocaiuc Nicolae, Grigorișina Antonina, Maximciuc Tatiana și Ferfețcaia Liudmila), din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

4.1. În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, analizând materialele cauzei în raport cu declarațiile inculpatei, declarațiile părților vătămate și a martorilor din în cadrul ședințelor de judecată, a constatat că lipsește fapta infracțională, fapt ce duce implicit la inadmisibilitatea tragerii la răspundere penală.

Or, părțile vătămate au declarat că între Pogoneț Nina și părțile vătămate ar exista relații de împrumut, însă nici una dintre părțile vătămate nu au prezentat careva contract de împrumut în formă scrisă sau careva recipise, unde ar fi stabilit că într-adevăr Pogoneț Nina ar fi împrumutat careva bani de la aceștia, cu indicarea a careva termeni de restituire. Mai mult, partea vătămată Maximciuc Tatiana a declarat că „...personal nu am cerut de la Pogoneț Nina banii...” adică să-i fie restituiți.

Deși, contractul de împrumut este reglementat de prevederile art. 867-874 Cod civil, părțile vătămate nu au înaintat cerere de chemare în judecată pentru a-și recupera presupusele sume împrumutate în ordinea procedurii civile.

La fel, instanța de apel a menționat că, temeiul aplicării răspunderii penale pentru escrocherie apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile, fapt ce nu a fost verificat în speță.

Reieșind din ansamblul probelor care au fost prezentate și cercetate în ședința de judecată a primei instanțe și instanței de apel, se confirmă faptul că acțiunile inculpatei Pogoneț Nina nu cad sub incidența legii penale și cert demonstrează că, între părți nu există și nici nu au existat careva relații de împrumut.

În acest sens instanța de apel a reținut declarațiile martorului Ostapenco Ana, care a relatat că Pogoneț Nina efectua transferuri de bani pe numele vecinei Cîrlan Elena ca aceasta să achite servicii comunale. Pogoneț Nina a activat în Federația Rusă mai mult timp. Careva datorii persoanelor fizice nu a auzit să aibă.

Martorul Coleșevschi Serghei a relatat instanței că, a văzut cum Tocaiuc Nicolae a pus suma de 500 lei în sicriul soțului decedat al inculpatei Pogoneț Nina și nu a văzut ca Tocaiuc Nicolae să pună alte sume bănești la înmormântare așa cum declară Tocaiuc Nicolae că ar fi pus suma de 2 000 lei.

Însăși inculpata a dat declarații amănunțite privitor la perioada la care părțile vătămate pretind că s-au întâlnit cu prima împrumutând bani, fiind și prezente la materialele cauzei înscrisuri și transferurile bănești efectuate de Pogoneț Nina din Federația Rusă, dovada înregistrării/luării la evidentă a cet. Pogoneț Nina în Federația Rusă pentru aceste perioade, copia pașaportului de străinătate a cet. Pogoneț Nina, în care este indicat că aceasta se afla pe teritoriul Federației Ruse.

Prezența numeroaselor transferuri efectuate în perioada 2009-2012 de către Pogoneț Nina din Federația Rusă, confirmă că aceasta nu avea probleme financiare, iar alegația părților vătămate precum că, ea a dispărut într-o direcție necunoscută și nu mai răspundea la telefon contravine atât declarațiilor părților pe dosar, dar și descifrărilor telefonice prezentate de ea, în care este indicat că a purtat nenumărate discuții cu partea vătămată Tocaiuc Nicolae, care nu s-a adresat la poliție cu plângere decât în anul 2015, deși declară că toate sumele i-au fost împrumutate lui Pogoneț Nina cu câțiva ani mai devreme și nu i-au fost restituite și a purtat discuții permanent cu Pogoneț Nina.

Faptul că, nu a existat nici un împrumut, cu atât mai mult intenția lui Pogoneț Nina de a împrumuta careva surse financiare de la Tocaiuc Nicolae este demonstrat de sursele

financiare de care dispunea familia Pogoneț, pe perioada când activau în Republica Moldova, dar și pe perioada cât au fost în Federația Rusă, unde Pogoneț Nina avea venituri de 1 000 dolari și soțul ei avea 1 000 dolari pe lună.

Totodată, instanța de apel a admis critica apelantului privind invocarea greșită de către prima instanță „...Alături de alte circumstanțe, intenția este demonstrată prin: situația financiară extrem de neprielnică a persoanei care a dorit să-și lărgească activitatea comercială și să deschidă un loc de vânzare în or. Moscova pentru ce avea nevoie de bani...”, deoarece această concluzie este contradictorie prin sine, dar și contravine situației de fapt.

Mai mult, prima instanță nu a pătruns în esența declarațiilor părților pentru că, Tocaiuc Nicolae a declarat că Pogoneț Nina ar fi luat credite din acest motiv ar fi împrumutat bani de la dânsul; Pogoneț Nina l-ar fi rugat să-i împrumute bani pentru a achita datoriile pe care le avea pe apartament; banii îi împrumuta cu scopul de achita datoriile; banii au fost împrumutați pentru înmormântarea soțului, pe când instanța de judecată constată că inculpata ar fi vrut să deschidă un loc de vânzare în or. Moscova.

Mai mult, sunt contrare și concluziile primei instanțe care a indicat că, inculpata ar fi „...luat bani pentru necesități personale...”, însă potrivit rechizitoriului inculpata ar fi dobândit bani de la părțile vătămate „...sub pretextul procurării unui loc în incinta Pieței...”, că Tocaiuc Nicolae ar fi transmis 1 000 dolari, deși din declarațiile lui Tocaiuc Nicolae nu rezultă o astfel de sumă.

Deși, prima instanță constată că Tocaiuc Nicolae a trimis lui Pogoneț Leonid suma de 300 dolari și nu lui Pogoneț Nina, concluzionează că anume inculpata ar fi împrumutat de la Tocaiuc Nicolae suma de 300 dolari, fără a avea la bază careva probe cercetate în cadrul ședințelor de judecată.

Astfel, instanța de apel a reținut că, prima instanță a omis să verifice dacă într-adevăr au existat careva relații civile între părțile vătămate și inculpată și nu a supus verificării și coroborării probele, fapt care a dus la pronunțarea unei hotărâri eronate și nemotivate.

5. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, procurorul, a contestat-o cu recurs ordinar, prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel, ajungând la concluzia de nevinovăție a inculpatei în cele incriminate, dă prioritate declarațiilor inculpatei, și a martorilor apărării, precum că Pogoneț Nina nu avea datorii față de persoanele fizice și a activat în Federația Rusă mai mult timp, iar prin transferurile bănești efectuate în perioada 2009-2012 de Pogoneț Nina din Federația Rusă, se confirmă că aceasta nu avea probleme financiare, însă instanța complet a ignorat probele prezentate de acuzare, și anume declarațiile părților vătămate, care de la momentul depunerii plângerilor și până în prezent, au dat declarații consecvente privind circumstanțele cauzei.

Astfel, prin declarațiile părților vătămate și a martorilor s-a constatat incontestabil faptul că Pogoneț Nina prin abuz de încredere, a dobândit ilicit bani de la părțile vătămate.

Mai mult, nu au fost constatate divergențe în declarațiile părților vătămate pentru a le pune la îndoială, iar toate probele în cumul dovedesc cu certitudine vinovăția inculpatei în cele incriminate.

Subsidiar procurorul a invocat că, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, or, în partea descriptivă sunt indicate două temeuri de achitare - art.390 alin.(1) pct. 3) și art. 390 alin. (1) pct.1) Cod de procedură penală, iar în partea dispozitivă se dispune achitarea inculpatei în baza art. 390 alin. (1) pct.1) Cod de procedură penală.

5.1. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, partea vătămată Tocaiuc Nicolae, a contestat-o cu recurs ordinar, prin care a solicitat casarea acesteia cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului a invocat că, instanța de apel a ajuns la concluzia achitării inculpatei pe toate capetele de acuzare, bazându-se în exclusivitate pe relatările inculpatei, că nu a existat nici un împrumut de la părțile vătămate, că inculpata nu a avut intenția de a împrumuta careva surse financiare, deoarece Pogoneț Nina împreună cu soțul Pogoneț Victor dispunea de surse financiare în perioada când activau în Republica Moldova, dar și în perioada cât au fost în Federația Rusă, unde Pogoneț Nina avea venituri de 1 000 dolari și soțul ei avea 1 000 dolari pe lună.

Însă, declarațiile inculpatei nu au careva suport și contravin probelor examinate și chiar a celor prezentate de apărare.

Totodată, instanța de apel, în partea descriptivă, se contrazice în argumentele prezentate întru susținerea poziției de nevinovăție a inculpatei, or, aceasta a indicat că, Pogoneț Nina și soțul ei în perioada în care partea vătămată Tocaiuc Nicolae susține că i-a împrumutat bani, avea o situație financiară bună, însă ulterior face referire la probele prezentate de inculpată, și anume transferurile și plățile efectuate de aceasta de peste hotare lui Cîrlan Elena – 1 600 dolari, fiicei Tocaiuc Ludmila pentru achitarea creditului, din ce rezultă că până la plecarea peste hotarele Republicii Moldova, Pogoneț Nina luase credite, care trebuiau achitate, împrumutase bani de la persoane, acumulase datoriile pentru întreținerea apartamentului.

Prin urmare, instanța de apel, urma să pronunțe hotărârea în urma analizei tuturor probelor, atât cele prezentate de acuzare, cât și cele prezentate de apărare, în cumul și să le coroboreze între ele, fără a da apreciere subiectivă declarațiilor inculpatei, care sunt lipsite de suport și contravin celorlalte probe.

Indică recurentul că, în partea descriptivă a deciziei, inițial instanța de apel indică că în acțiunile inculpatei lipsesc elementele infracțiunii și ea urmează a fi achitată în baza art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, însă ulterior indică că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Susține partea vătămată că, nu m-am adresat în ordine civilă în instanța de judecată privind recuperarea banilor împrumutați lui Pogoneț Nina, deoarece a împrumutat banii fără întocmirea unei recipise sau contract de împrumut, din motiv că erau rude și avea încredere în inculpată. Inițial s-a adresat în formă orală către inculpată pentru restituirea banilor împrumutați, iar ulterior deja s-a adresat la organele de drept.

6. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 26 februarie 2019, au fost admise recursurile ordinare declarate de către procuror și de către partea vătămată Tocaiuc Nicolae, casată total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 iunie 2018, în cauza penală în privința lui Pogoneț Nina și s-a dispus rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Pentru a se pronunța, instanța de recurs a menționat că, potrivit dispozitivului deciziei, instanța de apel a dispus achitarea inculpatei Pogoneț Nina de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal (episoadele în privința părților vătămate Tocaiuc Nicolae, Grigorișina Antonina, Maximciuc Tatiana și Ferfețcaia Liudmila), din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, în temeiul art.390 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, însă în partea descriptivă indică, inițial la pct.10 „...Pogoneț Nina de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.190 alin.(2) lit. c) Cod penal în temeiul art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală urmează a fi achitată – pe motiv că faptele inculpatei nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii...” și

ulterior, la pct. 15), 16), 19) a indicat temeiul de achitare prevăzut la art. 390 alin.(1) pct. 1) Cod de procedură penală – nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Astfel, în contextul indicat supra, instanța de recurs a ținut să menționeze că, motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrarului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate.

Totodată, instanța de apel în decizie a enumerat probele verificate în ședința de judecată la solicitarea procurorului și avocatului inculpatei, însă nu a verificat minuțios și obiectiv fiecare probă separat sub toate aspectele, prin prisma pertinentei, concludenței și veridicității, iar în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor.

Or, conform prevederilor art. 100 alin. (4), 101 alin. (1) - (4) Cod de procedură penală, verificarea probelor este o activitate a instanței privind constatarea veridicității probei sub aspectul corespunderii datelor de fapt pe care le conține proba cu realitatea obiectivă.

Într-o hotărâre este necesar nu numai de a enumera statistic probele, dar și de a expune esența acestora și legătura lor cu conținutul altor probe care în ansamblu confirmă sau infirmă o circumstanță pe cauză, de a argumenta de ce unele probe sunt admise, iar altele respinse.

Astfel, concluziile instanței de apel formulate poartă un caracter generic asupra operațiunii de cercetare și verificare a probelor, iar așa cum examinarea probelor constituie elementul-cheie la pronunțarea unei hotărâri corecte și legale, lăsarea fără apreciere și aprecierea abstractă a acestora duce la pronunțarea unei hotărâri incomplete, neîntemeiate și cu o doză sporită de incertitudine asupra calității efectuării actului de justiție.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 octombrie 2019, apelul comun al apărătorului Sergiu Cușnir și al inculpatei Pogoneț Nina a fost admis din alte motive, decât cele invocate, casată din oficiu sentința primei instanțe, cu pronunțarea unei hotărâri noi, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum urmează:

În corespundere cu art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, Pogoneț Nina se liberează de răspunderea penală pe art. 190 alin. (1) Cod penal (escrocheria de la Tocaiuc Nicolae); art. 190 alin. (1) Cod penal (escrocheria de la Grigorișina Antonina); art. 190 alin. (1) Cod penal (escrocheria de la Ferfețcaia Ludmila) și art. 190 alin. (1) Cod penal (escrocheria de la Maximciuc Tatiana) în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, cu încetarea procesului penal pe aceste fapte în temeiul art. 332 alin. (1) și art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală.

În corespundere cu art. 397 pct. 1) Cod de procedură penală se dispune încasarea de la Pogoneț Nina în beneficiul părților vătămate:

- Tocaiuc Nicolae prejudiciul material în sumă de 1 000 dolari SUA, echivalentul a 17 000 lei;

- Grigorișina Antonina prejudiciul material în sumă de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11 600 lei;

- Ferfețcaia Liudmila prejudiciul material în sumă de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11 880 lei;

- Maximciuc Tatiana prejudiciul material în sumă de 1 000 Euro, echivalentul a 15 230 lei.

7.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel prin rejudecarea cauzei a constatat ca fiind dovedite faptele de escrocherie comise de Pogoneț Nina, însă a liberat-o de răspunderea penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție, încetând procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

Ajungând la această concluzie, instanța de apel a menționat că, caracterul neobiectiv al declarațiilor inculpatei prin care încearcă să camufleze împrejurările importante a cauzei, prezentând date nerelevante referitor la conflictul de la nunta copiilor, unde cuscrul său Tocaiuc Nicolae necitând la înțelegerea pe care au avut-o de a nu le mai cadona mijloace bănești, altele decât cele organizatorice investite în ea, li-a transmis un bon de transfer bancar pentru suma de 1 000 dolari SUA drept cadou, supunându-i la cheltuiiri suplimentare; neavând față de el careva datorii pe perioada vizată, pentru, că muncind cu soțul la Moscova în familii și la persoane private ce erau în capacitate de plată, nu ducea lipsă de surse financiare, ba dimpotrivă efectua regulat transferuri în țară pe numele fiicei și feciorului său, necunoscând ca ei să fi avut careva datorii față de N. Tocaiuc, ce la decesul sosului benevol i-a acordat ajutor de 1000 lei, ne formulând alte pretenții și sesizând OUP referitor la pretinsul împrumut de 1000 dolari SUA, doar ca urmare a radierii fiicei Tocaiuc Ludmila de la evidență din locuința pe care o deține, cerându-I prin amenințarea cu răfuială, restituirea pretinsei datorii; ea personal restituindu-i lui N. Tocaiuc prin fosta sa soție L. Tocaiuc datoria ce o avea față de el de 200 dolari SUA, neavând față de el alte obligații financiare. Negând dobândirea de la celelalte părți vătămate, a careva sume bănești, or din iulie și până în octombrie 2010 s-a aflat în Federația Rusă, fapt pentru care nu putea dobândi în septembrie 2010 de la Ferfețcaia Liudmila și Maximciuc Tatiana careva sume de bani, pentru nu se știe care scopuri, negând primirea mijloacelor bănești și de la Grigorișina Antonina, efectuând pe numele E. Cîrlan transfer a 200 dolari SUA, pentru a-i achita serviciile comunale.

În contradictoriu celor menționate de inculpată, partea vătămată Nicolae Tocaiuc a menționat, că pe perioada 2007-2011 i-a transmis în câteva rate diferite sume de bani, în special 200 dolari SUA pentru achitarea a careva datorii pe apartament, după care a efectuat transfer la rugămintea nurorii în sumă de 200 și 300 dolari SUA, la sărbători i-a mai dat 100 euro și la decesul soțului ei, i-a împrumutat încă 2 000 lei MD, mijloace bănești în sumă totală de aproximativ 1 000 dolari SUA, pe care le cere pentru recuperare, ne întocmind cu ea careva tranzacții scrise pentru, că sunt rude prin afinitate (f.d. 240-241, v.4);

În același context, partea vătămată Antonina Grigorișina susține transmiterea inculpatei în perioada iulie - august 2010 a sumei de 1000 dolari SUA, cu înțelegerea restituirii ei în două rate, respective peste trei luni și șase luni, din spuse pentru inițierea afacerii în FR, având credibilitate în ea, dat fiind anterioarele împrumuturi pe care li-a restituit, aflându-se în relații prietenoase, motiv pentru care nu i-a cerut ercepisă, solicitând recuperarea daunei (f.d. 242, v. 4).

La fel, părțile vătămate Ferfețcaia Liudmila și Maximciuc Tatiana au susținut transmiterea inculpatei în septembrie 2010 la piața centrală din mun. Bălți, respectiv a câte 1000 dolari SUA și 1000 euro pentru perioada de patru luni, cunoscând-o ca prietenă a A. Grigorișina și având încredere în ea, ne cerându-i din acest motiv angajament scris, dar solicitând recuperarea prejudiciului cauzat (f.d. 243-244, v. 4).

Suplimentar declarațiilor verbale supra nominalizate, acuzațiile aduse inculpatei în dobândirea prin escrocherie a mijloacelor bănești de la părțile vătămate, și-au găsit confirmare prin plângerile depuse de ele la OUP în ianuarie-februarie 2015, cu solicitarea atragerii ei la răspunderea penală (f.d. 73; 74; 77; 80 v.1); disponibilitatea lor de plată,

fiind verificată și confirmată prin plata impozitelor lunare pe venit, ca urmare a desfășurării activității comerciale la piața centrală din Bălți (f.d. 116-120; 121-124; 125-152 v.1); actul de verificare pe perioada 01.01.2008 - 31.12.2016 (f.d. 151-156 v.1) și transferul bancar pe numele ei și feciorului său Pogoneț Leonid de către N. Tocaiuc (f.d. 86-87, v. 1).

Audiat în cadrul confruntării și sub răspunderea penală, partea vătămată N. Tocaiuc și-a păstrat declarațiile referitor la transmiterea inculpatei a mijloacelor bănești solicitate de ea pentru, că erau în relații bune, având credibilitatea restituirii lor (f.d. 61-62 v.2).

Audiate în instanța de fond, părțile vătămate și-au păstrat acuzațiile aduse inculpatei, depunând declarații analogice celor din instanța de apel (f.d. 215-219; 226-30; 231-235 v.2).

Alături de ele, martora A. Ferfețcaia a cărei declarații din instanța de fond, au fost date citire la ședința instanței de apel, a mărturisit, că din declarațiile A. Grigorișina cunoaște despre împrumutul acordat inculpatei în sumă de 1000 dolari SUA în bancnote a câte 100 dolari SUA, de către L. Ferfețcaia în sumă de 1000 dolari SUA și de către T. Maximciuc 1000 euro pentru, că o cunoșteau având credibilitate în ea, pe care însă nu i-a restituit, încercând să afle de la feciorul inculpatei numărul ei de telefon pentru a-l cere restituirea mijloacelor bănești, acesta refuzându-le, după care la solicitarea bunicii, soțul său a venit la locuința N. Pogoneț, în care la sigur cineva era, doar că nu i-a deschis ușa (f.d. 3-5 v. 3).

La fel, și Ferfețchii Serghei a confirmat din spusele A. Grigorișina, transmiterea inculpatei în împrumut a 1000 dolari SUA pentru procurarea mărfurilor de desfacere în piață, pe care nu i-a restituit, fapt pentru care o vizita-se la locuință întru ai cere returnarea lor, cunoscând-o și din alte împrejurări (f.d. 6-09 v.3).

Potrivit martorului N. Chetrari, la solicitarea inculpatei ce venise-ră cu soțul său la N. Tocaiuc pentru ai cere bani în împrumut, personal i-a dat 100 euro pe care-I împrumutase-ră de la nașul său, ulterior restituindu-le, necunoscând suma împrumutului oferită de N. Tocaiuc, care îi aratase-ră și niște bonuri de transfer din străinătate pe numele acestei a careva sume de bani (f.d. 14-16 v.3).

De rând cu aceasta, audiată în calitate de martor L. Tocaiuc a confirmat, că din spusele inculpatei cunoaște, că a luat în împrumut bani de la fostul ei soț N. Tocaiuc, pe care, potrivit celui din urmă nu i-a restituit nici lui și nici ei, cunoscând și despre alte cazuri în care ea luase bani în împrumut, ne restituindu-I (f.d. 34-37 v.3).

Declarațiile sub jurământ a persoanelor supra vizate, alături de probatoriul scris administrat la caz, denotă dobândirea de către inculpată a mijloacelor bănești sub diferite pretexte, bazându-se pe credibilitatea ei acordată de către părțile vătămate, acțiunile ulterior întreprinse de eschivare îndelungată de la restituirea lor și nerecunoașterea acestora, demonstrându-I din start intenția neexecutării angajamentelor asumate.

Or, pentru constatarea vinovăției inculpatei în dobândirea prin escrocherie de la părțile vătămate a mijloacelor bănești, nu importă faptul, că aflându-se pe teritoriul FR, a efectuat careva transferuri în RM, invocând în acest sens capacitatea sa de plată, de rând ce potrivit materialelor cauzei penale, respectivele sume au fost dobândite de ea în altă perioadă de timp decât transferurile efectuate; datele pașaportului confirmându-I intrarea și ieșirea repetată de pe teritoriul țării în perioada vizată prin actul de învinuire, iar bonurile de achitare a creditelor bancare, confirmând declarațiile lui N. Tocaiuc referitor la dobândirea de la el a mijloacelor bănești inclusiv în acest scop (f.d. 79-178 v.3).

De rând cu aceasta ține de menționat, că intenția infracțională a inculpatei de dobândire prin escrocherie a mijloacelor bănești de la părțile vătămate, nu depinde de

achitățile suportate de ea în legătură cu alte servicii, rezultând doar din acțiunile post factice întreprinse, prin care, bazându-se pe lipsa recipiselor, neagă primirea a careva sume bănești, la caz fiind absolut irelevante pretextele invocate părților vătămate, pentru realizarea scopului final, iar lipsa acestor recipise face imposibilă pretinderea acțiunilor cu caracter civil.

Totodată, criteriul considerabil a daunelor materiale, cauzate prin infracțiune, rezultă din prevederile art. 126 alin. (2) Cod penal, luându-se în considerație suma mijloacelor bănești dobândite de inculpată în raport cu starea materială și venitul părților vătămate la data comiterii faptelor penale ce vizează perioada de până la 2010.

În ce privește declarațiile martorului Coleșevschi Serghei referitor la contribuția lui N. Tocaiuc la înmormântarea soțului inculpatei, acestea nu sunt pe măsură să răstoarne acuzațiile aduse, în situația în care partea vătămată susține transmiterea personal inculpatei a sumei de 2000 lei, în lipsa martorilor.

Și aici instanța de apel a reținut, lipsa unor date obiective sau al unor erori procesuale admise la audierea părților vătămate și care de sine stătător sau în cumul cu alte aspecte factice a cauzei, ar pune la îndoială declarațiile făcute de ele la faza urmăririi penale și în instanțele de judecată, unde sub avertizarea de răspundere penală și sub jurământ, au mărturisit aceleași date privind faptele importante a cauzei, motiv pentru care se constată lipsa temeiurilor de inadmisibilitate a respectivelor probe.

În circumstanțele supra menționate a speței, instanța de apel a constatat, ca fiind dovedită vinovăția inculpatei Pogoneț Nina în aceea, că:

- fiind rudă prin afinitate cu Nicolae Tocaiuc, urmărind scopul de profit, prin sustragerea bunurilor altei persoane, intenționat pe parcursul anilor 2007-2011, abuzând de încrederea lui, a dobândit ilicit în mai multe tranșe și sub diferite motive, mijloace bănești în diferite valute, în sumă totală de 1000 dolari SUA, ce constituie echivalentul a 17 000 lei MD, cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (1) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile;*

- desfășurând activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, urmărind scopul de profit și de sustragere a bunurilor altor persoane, într-o zi nestabilită de către OUP a lunii august 2010, abuzând de încrederea Antoninei Grigorișin, ce la fel desfășura activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, intenționat, sub pretextul procurării unui loc comercial la aceeași piață, a dobândit ilicit de la ea mijloace bănești în sumă de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11 600 lei MD, cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (1) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile;*

- desfășurând activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, urmărind scopul de profit și de sustragere a bunurilor altor persoane, într-o zi nestabilită de către OUP a lui septembrie 2010, abuzând de încrederea Liudmilei Ferfețcaia, fiica Antoninei Grigorișin, ce la fel desfășura activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, intenționat, sub pretextul procurării unui loc comercial la aceeași piață, a dobândit ilicit de la ea mijloace bănești în sumă de 1000 dolari SUA, echivalentul a 11 880 lei MD,

cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (1) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile;*

- desfășurând activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, urmărind scopul de profit și de sustragere a bunurilor altor persoane, într-o zi nestabilită de către OUP a lunii septembrie 2010, abuzând de încrederea Tatianeii Maximciuc ce se află în relații de prietenie cu Liudmila Ferfețcaia și mama acestei Antonina Grigorișin, care desfășoară activitate comercială la Piața centrală din mun. Bălți, intenționat, sub pretextul procurării unui loc comercial la aceeași piață, a dobândit ilicit de la ea mijloace bănești în sumă de 1000 euro, echivalentul a 15 230 lei MD, cauzându-I prejudiciu considerabil, acțiuni ce se încadrează la art. 190 alin. (1) Cod penal cu calificativele, *escrocheria, adică dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin abuz de încredere, cu cauzare de daune în proporții considerabile.*

Temeiul de drept pentru reîncadrarea acțiunilor inculpatei Nina Pogoneț pe fiecare din faptele, de la art. 190 alin. (2) lit. c) la art. 190 alin. (1) Cod penal, constituindu-1 modificarea din 17.08.2018 operată în legea penală la norma vizată, prin care din alin. (2) s-a exclus în calitate de agravantă lit. c) ce vizează daunele considerabile, constituind elementul laturii obiective a escrocheriei prevăzută de alin. (1), la caz ea dobândind transmiterea de către părțile vătămate a mijloacelor bănești prin abuz de încredere, fapt ce determină netemeinicia argumentului apărării privind lipsa în acțiunile ei a elementelor infracțiunii imputate.

Astfel, constatându-se ca fiind dovedită comiterea escrocheriei de către inculpata N. Pogoneț, ca urmare a dobândirii prin abuz de încredere de la părțile vătămate a mijloacelor bănești și ținând cont de faptul, că componența infracțiunii vizate la art. 190 alin. (1) Cod penal, prin prisma art. 16 alin. (1) lit. b) Cod penal, face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, termenul prescripției de atragere la răspunderea penală pentru care, conform art. 60 alin. (1) lit. b) Cod penal, este de cinci ani, Colegiul, va dispune liberarea ei de răspunderea penală pe toate capetele de acuzație, cu încetarea în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod pr. penală, a procesului penal.

8. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, inculpata Pogoneț Nina, fără a invoca nici un temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, declară recurs ordinar, prin care solicită casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința sa. Recurenta invocă dezacordul cu modalitatea de apreciere a probelor, desfășurând versiunea sa în recurs.

9. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, prin care solicită respingerea acestuia, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală, or, în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că nu corespunde cu cerințele de conținut.

În sensul art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat, iar dispozițiile art. 430 Cod de procedură penală, stipulează cerințele, cărora trebuie să corespundă cererea de recurs, în special, textul recursului trebuie să conțină

argumentarea ilegalității hotărârii atacate, cu indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 Cod de procedură penală (unul sau mai multe din acestea) și cu invocarea problemei de drept ce persistă în cauză, indicând care este eroare comisă de instanță.

În prezenta speță, în recursul declarat de către apărător, Colegiul reține că acesta își expune dezacordul cu decizia instanței de apel, solicitând în cele din urmă pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința lui Pogoneț Nina, fără a invoca vre-un temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală.

Colegiul penal relevă că, invocarea unor pretinse erori admise la etapa judecării cauzei de instanța de apel, urmează a fi precedate de o motivare corespunzătoare privind esența acestora și indicarea expresă a circumstanțelor cauzei cărora sunt subsecvente, în contextul în care apelul apărătorului a fost respins.

Colegiul penal notează că, la etapa examinării cauzei în procedura recursului ordinar, instanța nu efectuează un control asupra fondului cauzei, ci verifică aplicarea corectă a normelor de drept material și procedural față de faptele constatate de instanța de apel ori, după caz, de instanța de fond, verificare care se efectuează numai în limita temeiurilor formulate în recurs. Deoarece temeiurile pentru recurs ordinar sunt expres și limitativ stipulate în lege, rezultă că motivarea recursului trebuie să se refere numai la acestea.

Astfel, reieșind din obligativitatea motivării recursului, Colegiul constată că prevederile legale, menționate mai sus, nu au fost respectate de către recurent, nu au fost desfășurate motivele dezacordului lor cu hotărârea atacată. În acest context, Colegiul penal conchide că, stipulările legale privind condițiile depunerii recursului ordinar și conținutul acestuia, deși sunt obligatorii, nu au fost respectate de către recurent, în prezenta speță.

În aceeași ordine de idei se remarcă, că art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală prevede 16 temeiuri de declarare a recursului ordinar, astfel, dacă o parte a procesului consideră că soluția instanței de apel conține erori de drept și o atacă în instanța superioară, atunci aceasta este obligată, reieșind din dispozițiile art. 429 alin. (1) și art. 430 pct. 5) Cod de procedură penală să motiveze recursul și să indice la erorile admise la adoptarea soluției de către instanța ierarhic inferioară, în coraport cu cel puțin unul din temeiurile normei menționate

Colegiul penal subliniază că, declararea recursului împotriva unei hotărâri judecătorești constituie *elementul volitiv* al atacării, motivele sunt elementul logic al acesteia. Motivele justifică, prin arătarea temeiurilor ce stau la baza lui, actul de voință pe care îl reprezintă folosirea căii de atac. De asemenea, instanța de recurs menționează că, rolul motivelor invocate în susținerea căii de atac nu se reduce la simpla aducere la cunoștință instanței superioare a dezacordurilor produse de soluția pronunțată, ci și a cauzelor acestor dezacorduri.

Astfel, prin motivarea recursului, în principiu se precizează și se delimitează cadrul discuției în fața instanței de control și al judecării acestei instanțe.

Declararea și motivarea recursului sunt întotdeauna distincte și din punct de vedere cronologic, succesive, având fiecare în parte, o semnificație și o finalitate proprie, deși ele se realizează prin același act procedural, în sensul că motivele sunt indicate în chiar cererea de recurs.

Astfel, în cazul în care autorul nu argumentează ilegalitatea hotărârilor atacate, cu indicarea tuturor motivelor sub aspectul pretinsei ilegalități a acestora, un asemenea recurs se consideră ca fiind necorespunzător după conținut, deoarece nu îndeplinește

exigențele prevăzute de pct. 5) a art. 430 Cod de procedură penală și urmează a fi inadmisibil.

Așadar, Colegiul constată că recursul ordinar declarat de inculpata, nu întrunește condițiile legale de conținut, iar instanța de recurs nu este în drept să completeze recursul cu circumstanțele de fapt și de drept, care le-ar justifica sub acest aspect, întrucât potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În consecință, dat fiind faptul că în prezenta speță, în fața instanței de recurs nu este stabilit cadrul discuției asupra soluției a apelului declarat de către inculpata, fiind înaintat recursul ordinar fără o motivare corespunzătoare cu prevederile legale enunțate mai sus, Colegiul conchide inadmisibilitatea acestuia, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut.

10. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (1)-(2) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către inculpata Nina Pogoneț, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 09 octombrie 2019, în propria cauză penală ***Pogoneț Nina XXX***, pe motiv că nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Decizia este irevocabilă. Publicată integral la 08 mai 2020

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan